

Maa- ja metsätalousministeriö

PL30

00023 Valtioneuvosto

kirjaamo@mmm.fi

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HE ELÄINTEN HYVINVOINTILAIKSI

KUULEMINEN ELÄINTEN HYVINVOINTILAISSA

Hallituksen ehdotuksessa eläinten hyvinvointilain (jatkossa hyvinvointilaki) 83 §:ssä säädetään asianosaisen kuulemisesta. Pykälässä viitataan hallintolain (434/2003) kuulemispykälään (39 §). Hyvinvointilain 83 §:n 2 momentissa luetellaan hyvinvointilain mukaiset toimenpiteet, joiden kohdalla kuuleminen on suoritettava vain, jos asianosaosainen on viipymättä tavoitettavissa. Tämän kohta ei vastaa nykyisen eläinsuojelulain kuulemissääntelyä.

Nykyisessä eläinsuojelulaissa kaikissa ns. kiiretoimenpiteissä omistajaa on kuultava vain, jos hän on viipymättä tavoitettavissa. Hyvinvointilaki ehdotuksen 98 § 1 momentin toimenpiteet jäävät kuulemismenettelyn piiriin. 98 § 1 momentissa säädetään esim. eläinten myymisestä viranomaisen aloitteesta. Eläinten myymistä on mm. eläinten myyminen teurastamoon tai eläimen ottaminen suoraan pois omistajalta, ilman väliaikaisen hoidon järjestämistä. Näissä tilanteissa omistajaa tai haltijaa voidaan tuki kuulla, mikäli hän on viipymättä tavoitettavissa, mutta näin ei välttämättä ole. 98.1 §:n toimenpiteet ovat usein sen kaltaisia, että eläinten hyvinvoinnin turvaamisen takia omistajaa ei esim. voida kuulla kirjallisesti. **Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto ehdottaa, että hyvinvointilain 83.2 §:ään lisätään 98.1 §:n mukaiset toimenpiteet.**

KIIRETOIMENPITEET ELÄINTENHYVINVOINTILAISSA

Hyvinvointilain 98 § vastaisi suunnilleen nykyisen eläinsuojelulain 44 §:ä. HE perusteluosiossa sivulla 176 todetaan, että nykytilanteessa viranomaiset eivät käytä 44 §:n mukaisia kiiretoimenpiteitä tarpeeksi nopeasti, vaan tilanteet ovat pitkittyneet tarpeettomasti. 98 §:n perusteluissa todetaan, että kiiretoimenpide säännöstä pyritään selkeyttämään, jotta eläinsuojelutapausten pitkittymiseltä vältyttäisiin.

Hyvinvointilain luonnoksen 98 § 2 momentissa todetaan, että momentin 1 mukaisiin toimenpiteisiin voidaan ryhtyä vain, jos eläimen hyvinvoinnille aiheutuu **vakavaa tai olennaista ja toistuvaa vaaraa**. Perusteluosiossa s. 176 todetaan, että kiiresäännöstä pyritään selkeyttämään. Käyttämällä termiä olennainen vaara ei säännös selkeydy, koska sana olennainen antaa erilaisille tulkinnolle todella paljon mahdollisuuksia. Vähäinen vaara ei anna oikeutta käyttää pykälän 98 toimenpiteitä. Olennaisen ja vähäisen vaaran erottaminen toisistaan on tämän pykälän tulkinnan ydin. Vaatiiko olennainen vaara vaaran toteutumista vai riittääkö vaaran mahdollisuus, esim. romahdus vaarassa oleva eläinsuojan katto. **Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto katsoo, että hyvinvointilain 98 pykälän sanamuotoja tulisi edelleen selkeyttää. Vaihtoehtoisesti pykälän perusteluissa tulisi avata vielä enemmän olennaisen ja vähäisen vaaran eroja.**

RUOKINTA JA JUOTTO

Hyvinvointilaki ehdotuksen 21 §:ssä säädetään eläinten ruokinnasta ja juotosta. 21.2 §:n kohdassa 5 säädetään poikkeuksista jatkuvalla vedensaannille. Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto katsoo, että vedensaanti on ehdottoman tärkeää eläinten hyvinvoinnille, kasvulle ja tuotokselle. Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto katsoo, että 5 momentin mukaisia poikkeuksia ei tulisi lainkaan säätää. Mikäli 5 momentin mukaiset poikkeukset säädetään ehdotetun mukaisesti, niin Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto lausuu erityisesti koiria koskevasta kohdasta.

VNa koirien, kissojen jne suojelusta 7 §:ä ehdotetaan muutettavaksi siten, että muille koirille tulee jatkuvan veden saannin vaatimus, mutta ammattimaisilla rekikoiratarhoilla tämä ei ole talvella vaatimuksena. Tämä pykälä antaa jälleen liikaa tulkinnan varaa. Osalla rekikoiraharrastajista saattaa olla kymmeniä koiria tarhoissaan, kuten turistien rekikoirajeluja tarjoavilla tarhoilla. Ovatko laajamittaisen/ammattimaisen koiran pidon ilmoittajat suoraan vapautettuja talvella jatkuvan veden saannista, vai pitääkö kyseellä olla elinkeinotoimintaan liittyvä rekikoiratarha. **Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto katsoo, että yhdenvertaisuusperiaatteen mukaisesti joko kaikki rekikoiratarhat vapautetaan talvella jatkuvan veden saannin vaatimuksesta tai ei ketään. Vaihtoehtoisesti pykälän perusteluissa tulisi selkeästi määritellä, vapautetaanko kaikki hyvinvointilain 60 § tarkoitetut rekikoiratarhat talvisin jatkuvan vedensaannista vai ainoastaan elinkeinotoimintaan liittyvät rekikoiratarhat.**

NAUTOJEN JALOITTELU

VNa nautojen suojelusta 17 § ehdotetaan muutettavaksi siten, että päästään kytkettynä pidettävät lypsylehmät ja maidontuotantoa varten kasvatettavat hiehot tulee päästää jaloittelemaan 90 päivän ajan koko vuoden aikana. Tällä hetkellä jaloitteluvaatimus on 60 päivää 1.5.-30.9. välisenä aikana.

Tällä hetkellä voimassa olevan jaloitteluelvoitteen valvominen on erittäin työllistävää. Tiloja, joiden epäillään rikkovan jaloitteluelvoitetta, valvotaan kaksi kertaa jaloittelukauden aikana. Ensimmäinen valvontakäynti on alkukesästä, jolloin tarkastetaan, onko eläimiä ulkona ja onko ulkona ylipäätänsä rakenteita, jotka mahdollistavat jaloittelun. Ensimmäinen valvontakäynti ajoitetaan siten, että tuottajalla on vielä 60 päivää aikaa toteuttaa jaloitteluelvoite. Toinen valvontakäynti tehdään loppukesästä siten, että jaloittelukautta on jäljellä alle 60 päivää. Tällöin voidaan suoraan todeta, että mikäli jaloittelua ei siihen hetkeen mennessä ole aloitettu, niin 60 päivää ei saada täyteen.

Mikäli jaloitteluelvoite muutetaan ehdotetun kaltaiseksi, niin velvoitteen valvominen tulee käytännössä mahdottomaksi. Valvontaviranomaisilla ei ole resursseja valvoa jaloittelua kuukausittain, kuten ehdotetun kaltaisen jaloitteluelvoitteen valvominen tulisi suorittaa. Sellaiset säädökset, joiden valvominen on käytännössä mahdotonta, rapauttavat yleistä lainkuuliaisuutta. Valitettavasti lypsylehmien pitäjissä on sellaisia tuottajia, jotka eivät jaloittele eläimiään, vaikka ne ovat parsissa. Mikäli valvonta on käytännössä mahdotonta, niin muut tuottajat tulevat ihmettelemään, miksi toiset saavat olla jaloittelematta eläimiään. **Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto lausuu, että nautojen jaloittelusäädöstä ei tule muuttaa nykyisestä, koska uuden säädöksen valvominen on käytännössä miltei mahdotonta. Vaihtoehtoisesti Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto ehdottaa kirjanpitovelvollisuuden säätämistä jaloitteluun velvoitetuille tiloille, jos jaloitteluelvollisuudeksi tulee 90 päivää vuoden sisällä.**

Kokkolassa 31.12.2021

Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuollon puolesta
Annukka Nikula, hygieenikkoeläinlääkäri